

AVOCATUL POPORULUI

*Domeniul privind
prevenirea torturii
- MNP -*

**Aprob,
Avocatul Poporului
Renate Weber**

***Raport
privind vizita efectuată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă
din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Dâmbovița
la data de 28 martie 2024***

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

București – 2024

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului îndeplinește atribuții specifice Mecanism Național de Prevenire a torturii (MNP) în sensul *Protocolului opțional*, adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984, ratificat de România prin Legea nr. 109/2009. Conform prevederilor legale, MNP monitorizează în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor private de libertate și poate, vizita, anunțat sau inopinat, locurile în care persoanele sunt private de libertate.

Potrivit dispozițiilor prevăzute de art. 2 alin. (2), art. 16 alin. (1), art. 35 lit. (a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborate cu dispozițiile art. 4 alin. (1) și art. 19 din Protocolul opțional, precum și cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, la data de **28 martie 2024**, MNP a efectuat o **vizită** inopinată la **Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Dâmbovița** (abreviat, CRAP Dâmbovița sau Centru).

Vizita a avut ca obiective: verificarea condițiilor de cazare și tratamentul aplicat persoanelor custodiate în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale, verificarea implementării recomandărilor Avocatului Poporului emise urmare a vizitei din anul 2022, precum și verificarea oricăror alte aspecte cu relevanță pentru activitatea MNP.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului - [REDACTAT] [REDACTAT] - jurist și [REDACTAT] - medic, consilieri în cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție -MNP; [REDACTAT] - psiholog, colaborator extern, precum și [REDACTAT] - reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului” (OADO).

1¹. Cooperarea conducerii unității de poliție vizitată cu membrii echipei MNP

Vizita a debutat cu discuții prelabile purtate de către membrii echipei MNP cu reprezentanți din cadrul unității de poliție vizitate, care au dat dovadă de disponibilitate și flexibilitate pentru comunicarea directă cu membrii echipei MNP, respectiv: șef Centru – [REDACTAT] [REDACTAT], inspector principal de poliție; [REDACTAT] [REDACTAT], agent-șef principal de poliție, [REDACTAT] [REDACTAT], agent-șef de poliție, precum și alți angajați ai unității vizitate.

Discuțiile au vizat aspecte precum: stadiul implementării recomandărilor Avocatului Poporului emise urmare a vizitei din anul 2022; condițiile de cazare și tratamentul aplicat persoanelor custodiate; respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor custodiate; aspecte privind personalul angajat (posturi vacante, posturi ocupate și pregătire profesională) ș.a.

2. Concluziile MNP după efectuarea vizitei și întreprinderile avute cu persoanele custodiate

Informații generale

La data efectuării vizitei, Centrul își desfășura activitatea la **demisolul clădirii** din incinta Inspectoratului de Poliție Județean Dâmbovița, cu sediul în Bulevardul Carol I, nr. 64, municipiul Târgoviște, județ Dâmbovița, era organizat și funcționa în baza dispozițiilor art. 107 ale Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, Hotărârea Guvernului (H.G.) nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 și Ordinul Ministrului Afacerilor Interne (O.MAI). nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora.

Reamintim pe această cale că, unitatea a fost vizitată de MNP și în anul 2022, Raportul de vizită și Răspunsul I.P.J. Dâmbovița pentru Centru fiind afișate pe pagina de internet a instituției Avocatul Poporului¹, la secțiunea MNP /Mandat MNP-Rapoarte vizită 2022 / Centre de Reținere și Arestare Preventivă – poziția 1. Centrul funcționa în aceeași clădire și avea aceeași organizare a spațiilor ca și în anul 2022, aspecte referitoare la acestea fiind cuprinse și în Raportul de vizită din 2022.

Schema de personal cuprindea un număr de 22 de funcții, respectiv: un post de ofițer pentru șeful centrului și 21 de posturi de agenți de poliție, dintre care: 20 erau ocupate și **un (1) post era vacant** (la compartimentul escortă-arest transfer). Pentru postul de execuție liber, au fost efectuate demersuri de ocupare, prin aprobarea raportului de mutare al unui agent din cadrul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București (DGPMB).

Agenții de poliție își desfășurau activitatea în schimburi, de 12 ore cu 24 de ore liber, respectiv 12 ore cu 48 de ore liber. Referitor la activitățile și misiunile efectuate de către personalul CRAP Dâmbovița, de la începutul anului, până la data vizitei (01.01.2024-28.03.2024), membrii

¹ Raportul de vizită și Răspunsul I.P.J. Dâmbovița pentru Centru sunt disponibile on-line la adresa: <https://avp.ro/index.php/centre-de-retinere-si-arestare-preventiva-2022/> - poziția 1.

echipei MNP au reținut **volumul mare de activități și misiuni, raportat la numărul și complexitatea acestora.**

Astfel, în perioada 01.01.2024-28.03.2024, au fost efectuate 53 de operații de încarcerare în baza unei ordonanțe de reținere și 68 în baza unui mandat de arestare preventivă. În aceeași perioadă au fost executate 338 misiuni de escortare și au fost efectuate 17 audieri, în sistem de videoconferință. În ceea ce privește acordarea unor drepturi persoanelor private de libertate, în perioada menționată, situația era următoarea: dreptul de a primi vizită – 258 vizite acordate; dreptul de a primi bunuri – 112 pachete primite; 169 primire efecte personale; 231 sume de bani primite, **toate executate/ acordate cu personalul existent** la această structură. Având în vedere aspectele arătate anterior, importanța respectării tuturor drepturilor prevăzute de normele legale în vigoare, precum și prevenirea oricăror evenimente negative, pentru buna desfășurare a activităților la nivelul Centrului, **membrii echipei MNP consideră că este necesară urgentarea demersurilor pentru ocuparea postului vacant de agent de poliție.**

În privința dreptului la convorbiri telefonice, **persoanele private de libertate aveau posibilitatea să efectueze apeluri telefonice zilnic**, în baza protocolului semnat între I.P.J. Dâmbovița și S.R.L. Pay Tel Communication, contra cost, în intervalul orar 07.00 – 21.00, durata maximă apel 30 minute, 3 apeluri/zi, în fiecare zi, 60 de minute total, conform prevederilor legale.

Pregătirea profesională a personalului din cadrul Centrului se efectua lunar, conform Planului de pregătire elaborat la nivelul unității.

Capacitatea legală de cazare a Centrului era de **33 locuri**, dispuse în **11 camere de deținere**, din care o cameră era destinată femeilor private de libertate (Camera 6) și o cameră minorilor privați de libertate (Camera 1).

Echipei MNP a reținut lipsa fenomenului supraaglomerării. La 28 martie 2024, data efectuării vizitei, erau custodiate **31 persoane private de libertate** (29 de bărbați, din care unul era minor, și 2 femei), respectiv **29 cu mandat de arestare preventivă (bărbați) și 2 cu ordonanță de reținere (femei)**. Niciuna din cele 2 femei reținute nu erau prezente în Centru la data vizitei: una era în proces de transfer la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul I.P.J. Prahova, iar cealaltă era la instanță, urmând ca și aceasta să fie transferată după ce se întorcea de la instanță. Nu erau reținute sau arestate persoane cu dizabilități, femei însărcinate, cetățeni străini, persoane care să prezinte risc de securitate sau persoane aflate în refuz de hrană.

În privința stadiului **implementării recomandărilor formulate de Avocatul Poporului urmare a vizitei din anul 2022**, membrii echipei MNP au constatat că unele dintre acestea au fost puse în aplicare, fiind **apreciate pozitiv** preocuparea și demersurile întreprinse de conducerea Centrului și I.P.J. Dâmbovița pentru implementarea acestora și pentru îmbunătățirea condițiilor de cazare a persoanelor private de libertate. Pentru unele recomandări s-au menționat motivele pentru care nu au putut fi implementate. Spre exemplu:

Recomandările care vizau efectuarea de urgență a unor lucrări de reparații și igienizare în unele camere de deținere (recomandarea nr. 6); înlocuirea cazarmamentului aflat în stare avansată de uzură (recomandarea nr. 7); asigurarea cazarmamentului tuturor persoanelor private de libertate (recomandarea nr. 8) și întocmirea unui registru special pentru mărci traumatice sau al semnelor fizice de rele tratamente/abuzuri sau tortură a persoanelor custodiate (recomandarea nr. 15), **au fost implementate**. Astfel, la data vizitei, membrii echipei MNP au observat că majoritatea spațiilor Centrului, inclusiv camerele de deținere, erau zugrăvite și igienizate; cazarmamentul aflat în stare avansată de uzură a fost înlocuit și toate persoanele custodiate aveau asigurată cazarmament (saltea, cearceaf, pernă, pătură). La Cabinetul medical era constituit și gestionat de personalul medico-sanitar Registrul special pentru mărci traumatice.

Membrii echipei MNP au observat însă, că, **aparatele de aer condiționat din camerele de deținere nu erau igienizate, iar în unele camere, paturile nu erau bine fixate, existând riscul ca acestea să se dezmebreze, fapt ce putea genera rănirea persoanelor - tăbliile metalice ale acestora erau instabile, se mișcau foarte tare, iar paturile erau sprijinite pe niște cutii, așezate dedesubt. De asemenea, în camerele de deținere iluminatul artificial era asigurată de un bec, tip neon, cu o lumină albă, foarte puternică și obositoare. Având în vedere aceste aspecte, membrii echipei MNP consideră necesară efectuarea igienizării aparatelor de aer condiționat, ținând cont că se apropie sezonul cald; remedierea de urgență a paturilor care au probleme cu fixarea (spre ex., în Camera 9, Camera 10 etc.), precum și identificarea unei soluții adecvate pentru iluminatul artificial. Din cauza amplasării la demisol, camerele au lumină naturală insuficientă, iar lumina artificială asigurată, deși pare inofensivă, poate afecta sănătatea, dacă este folosită în exces, ca în cazul de față (aceasta funcționează zi și noapte).**

Recomandările privind condițiile de cazare, respectiv identificarea unei locații în care să funcționeze centrul de reținere și arestare preventivă, care să corespundă standardelor europene (recomandarea nr. 1), amenajarea și dotarea în mod corespunzător cel puțin a unei camere pentru persoane private de libertate cu dizabilități (recomandarea nr. 2), amenajarea unor căi de acces pentru persoanele cu dizabilități (recomandarea nr. 3) și amenajarea grupului sanitar din Camera 6 (recomandarea nr. 9), respectiv ușa și pereții grupului sanitar să fie construite până la tavan, **nu au fost puse în aplicare.**

Referitor la acest aspect, conducerea unității de poliție a motivat că la nivelul I.P.J. Dâmbovița a fost identificată o nouă locație situată în curtea interioară a sediului, cu o suprafață disponibilă de aproximativ 700 m.p., pentru construirea și funcționarea unui Centru de Reținere și Arestare Preventivă care să corespundă standardelor europene. De asemenea, **amenajarea unei camere pentru persoanele private de libertate cu dizabilități și amenajarea unor căi de acces pentru acestea va fi posibilă după construirea noului centru de arest suprateran**, iar pentru Grupul sanitar de la Camera 6, la 3 zile după vizita MNP din 2024, a fost înaintată o solicitare scrisă către Serviciul Logistic, înregistrată sub nr. 139565/01.04.2024, prin acest serviciu urmând a se efectua demersuri în sensul recomandării. Însă, se cuvine a sublinia că acest gen de răspuns/motivare a fost dat și în urmă cu 2 ani la recomandările Avocatului Poporului.

Luând în considerare că, în ultimii ani, **Avocatul Poporului a emis recomandări², urmare a vizitelor efectuate de MNP, pentru remedierea deficiențelor privind condițiile de cazare, dar care nu au fost puse în aplicare de autorități din diverse motive** (deși răspunsurile acestora erau generice și aproape identice, respectiv ”că se va identifica o locație; că se va construi un arest suprateran”), ca și în cazul de față, **membrii echipei MNP consideră necesară sesizarea Ministerului Afacerilor Interne (M.A.I.) în privința identificării unor locații (supraterane) în care să funcționeze centrele de reținere și arestare preventivă din toată țara, care să corespundă standardelor europene sub aspectul suprafeței, volumului, ventilației și care să nu fie situate la demisolul/subsolul vreunei clădiri**, având în vedere problemele identificate din această cauză: lipsă lumină naturală, lipsă aer, lipsa cel puțin a unei camere amenajată pentru persoanele cu dizabilități, precum și lipsa căilor de acces pentru acestea.

² Rapoartele de vizită sunt disponibile, on-line, pe ani și pe categorii de locuri de detenție, pe pagina de internet a instituției Avocatul Poporului, la secțiunea MNP/Rapoarte MNP, la următoarea adresă: <https://avp.ro/index.php/rapoarte-mnp/>.

În acest sens, este și **Recomandarea Comisiei Europene din 8.12.2022 privind drepturile procedurale ale persoanelor suspectate și acuzate care fac obiectul arestării preventive și privind condițiile materiale de detenție – C(2022)-8987 final**, care, la secțiunea ”Standarde minime pentru condițiile materiale de detenție”, prevede următoarele:

”(36) Statele membre ar trebui să garanteze că deținuții au acces la lumină naturală și la aer curat în celulele lor”.

În acest context, se scuvine a sublinia că, ”în Cauza Rezmiveș și alții contra României, Hotărârea pilot din 25 aprilie 2017, **Curtea Europeană a Drepturilor Omului** a constatat că a avut loc o violare a art. 3 al Convenției, reținând în considerentele hotărârii menționate (paragraful 72): ”(...) **încarcerarea nu determină pierderea drepturilor garantate de Convenție. Dimpotrivă, în unele cazuri, deținutul ar putea avea nevoie de o protecție suplimentară din cauza vulnerabilității locației sale și pentru că este în întregime responsabilitatea statului.**”

Curtea a reamintit în acest context că **art. 3 impune autorităților obligația pozitivă de a se asigura că o persoană este deținută în condiții compatibile cu respectarea demnității umane**, fără a fi supusă unor suferințe sau greutăți de o intensitate care să depășească nivelul inevitabil de suferință inerent stării de detenție.”³

Asistența medicală

La nivelul Centrului era amenajat un cabinet medical, dotat cu mobilier (**o canapea consultații, care era veche și uzată, inutilizabilă**, birou medic, scaune, **2 dulapuri vechi** pentru păstrarea medicamentelor repartizate pe camere și a documentelor medicale), aparat de urgență, aparatură medicală (tensiometru, stetoscop, termometre, glucometre, etc.) și 3 lămpi cu UV pentru sterilizarea atât a cabinetului medical, a culoarelor, cât și a celorlalte încăperi, prin rotație, atunci când persoanele private de libertate (PPL) erau scoase la aer, la curtea de plimbare.

Cabinetul medical se afla în cadrul unui circuit separat la demisol pentru triaj, având comunicare cu un culoar, în forma literei L, spre locurile de detenție.

Accesul dinspre exterior spre această destinație se realiza dinspre sediul I.P.J. Dâmbovița, fiind utilizate 2 scări (una îngustă cu o lățime aproximativă de 0,70 m, iar

³ Decizia nr. 3/2023 din 24.04.2023 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, disponibilă la adresa:

<https://www.scj.ro/1093/Detaili->

[jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=202998#highlight=###20rezmives](https://www.scj.ro/1093/Detaili-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=202998#highlight=###20rezmives)

cealaltă de 1,50 m, orientată spre o curte interioară), ceea ce făcea dificilă evacuarea medicală, sau a unei alte situații de urgență (spr ex., incendiu) sau cazarea unei persoane cu dizabilitate locomotorie.

Cabinetul medical era singura încăpere din Centru care nu avea aparat de aer condiționat montat.

Asistența medicală primară, triajul și permanența pentru persoanele private de libertate erau asigurate de către personalul medical (un medic specialist în medicina de familie și un asistent medical generalist) din cadrul Centrului Medical de Diagnostic și Tratament al I.P.J. Dâmbovița, centru subordonat Direcției Medicale din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (M.A.I.). Acest aspect poate crea premisa unui conflict secundar de interese.

Personalul medical asigura asistența medicală persoanelor private de libertate custodiate de Centru, dar și personalului angajat în alte structuri ale M.A.I. (spre exemplu: I.P.J. Dâmbovița; Inspectoratul pentru Situații de Urgență (I.S.U.) Dâmbovița și Inspectoratul de Jandarmi Județean Dâmbovița).

Medicul Centrului, de medicină generală /medicină de familie, era singurul în relație contractuală cu Casa Asigurărilor de Sănătate a Apărării, Ordinii Publice, Siguranței Naționale și Autorității Judecătorești (CASAOPNAJ).

Din discuțiile purtate cu medicul Centrului, a reieșit că, la nivel județean, era necesar încadrarea a minim 2 posturi de medic specialist, în condițiile în care acesta avea pe lista de capacitate un total de aproximativ 4.000 de persoane active și în retragere, provenind din structurile M.A.I., precum și familiile acestora având calitate de asigurați și coasigurați. Posturile vacante au mai fost scoase la concurs, dar nu s-au înscris candidați, urmând astfel să se reorganizeze un alt examen concurs.

Se efectuau și ore suplimentare zilnic, funcție de orele în afara programului la care erau aduse persoanele ce trebuiau încarcerate în CRAP.

Urgențele se derulau prin Spitalul Județean din Târgoviște, prin Unitatea de Primiri Urgențe (dar și avizul pentru admitere în CRAP în situațiile când medicul nu putea fi prezent sau condiția medicală a pacientului depășea competențele medicului șef al Centrului de Diagnostic).

La data vizitei, erau întocmite fișe medicale pentru toate persoanele private de libertate custodiate de Centru, iar toate consultațiile medicale erau consemnate atât în aceste fișe, cât și în *Registrul de consultații curente*. Tratamentele medicale erau consemnate în *Registrul de*

tratamente, sub semnătura persoanei private de libertate, prin consimțământul informat, atașat la fișa de tratament individuală. Toate documentele medicale erau înregistrate și completate în mod corespunzător, fiind păstrate la cabinetul medical.

Afecțiunile stomatologice se puteau rezolva pe plan local, contra-cost, în clinicile private existente pe plan local, la cererea persoanelor private de libertate.

Consultațiile medicale se acordau în mod obligatoriu la introducerea în Centru, conform prevederilor Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și la solicitarea persoanelor private de libertate sau ori de câte ori era necesar.

În baza documentelor prezentate, vizita medicală cuprindea: examenul clinic general, precum și întocmirea și completarea documentelor specifice (fișa medicală conține examenul obiectiv general pe aparate și sisteme, declarația pe propria răspundere pentru antecedente patologice personale anexa5/fișa de triaj medical și consimțământul informat), nota de constatare a mărcilor traumatiche, precum și alte documente de interes, conform prevederilor legale în vigoare.

Au fost verificate aleatoriu câteva fișe medicale ale unor persoane private de libertate, și s-a constatat modul corect de întocmire și completare al acestora. În cazul în care controlul medical obligatoriu la depunerea în arest era efectuat în baza colaborării cu serviciile de specialitate, se întocmea o fișă medicală de triaj, urmând ca în cel mai scurt timp posibil, persoana privată de libertate să fie consultată de către un medic desemnat pentru CRAP Dâmbovița.

Cererile persoanelor private de libertate către compartimentul medical erau consemnate de către personalul operativ în *Registrul de evidență al solicitărilor*. La data vizitei, erau consemnate 28 de înregistrări. Din examinarea documentelor medicale prezentate echipei de vizită, a reieșit că toate consultațiile medicale erau înregistrate atât în *Registrul de consultații*, cât și în *Fișa medicală* a persoanei private de libertate. De asemenea, verificarea *Registrului de Bolnavi Cronici* a relevat că, în perioada 2023-2024, au fost 13 consemnări, după cum urmează: •pentru anul 2023 – 8 PPL din care 6 cu afecțiuni psihice, un caz de HTA (boli cardiace), un astm bronșic (afecțiuni pulmonare); •pentru anul 2024 – 5 PPL din care 4 cu boli psihice și un caz patologie digestivă.

Nu au fost înregistrate decese, sau tentative de suicid, sau refuz de hrană în rândul persoanelor private de libertate.

Persoanele private de libertate, aflate în custodia Centrului, beneficiau de tratament medicamentos în mod gratuit, în baza unei prescripții eliberate de medicul care asigura asistența medicală sau de către alți medici specialiști sau ca o a doua opinie realizabilă contra cost.

La cerere, persoanele reținute sau arestate puteau solicita anumite medicamente sau materiale sanitare, contra cost, conform legislației în vigoare, dar numai cu acordul medicului care asigura asistența medicală în centru, aspect care ar fi trebuit să fie afișat într-o notă de informare, la loc vizibil și/sau în camerele de reținere, alături de alte drepturi de care acestea dispun.

Medicamentele recomandate de către medici persoanelor private de libertate erau achiziționate de către personalul medical, de la farmacie, de pe plan local, sau erau aduse de către aparținători pentru cei care se aflau deja în tratamente anterior reținerii/arestării și introducerii în CRAP. Medicamentele recomandate de către medicul specialist erau distribuite persoanelor private de libertate prin personalul medical, parțial, doar în timpul orelor de program al acestora, fiind astfel respectate prevederile Procedurii privind activitatea medicală în Centrele de Reținere și Arestare Preventivă PS-01-DM nr. 4273029/25.04.2016, elaborată de Direcția Medicală din cadrul M.A.I. Medicamentele prescrise de către medic persoanelor private de libertate, se administrau conform prescrierilor, până la x3/zi, prin cabinetul medical din cadrul centrului.

În privința consumatorilor de droguri, în fișa medicală se consemna, sub semnătura persoanei private de libertate, informațiile legate de consumul de droguri, la data vizitei, fiind menționate 144 cazuri. Trecerea la medicația substitutivă pentru persoanele private de libertate toxico-dependente se realiza prin serviciul de psihiatrie, care aparținea de Spitalul Județean din Târgoviște, cu monitorizarea ulterioară a acestora prin centrele de specialitate județene. Nu a fost consemnat cazul vreunui tratament de substituție de la începutul anului, până la data vizitei echipei MNP.

Pentru constatarea eventualelor leziuni traumatice și consemnarea mărcilor traumatice, se completa o fișă tipizată, care se anexa la Fișa medicală a persoanei private de libertate. De asemenea, leziunile și/sau marcele traumatice se consemnau și în *Registrul privind evidența mărcilor traumatice* pentru a fi înregistrată prezența semnelor de violență corporală și localizarea acestora pe regiuni anatomice, **fiind implementată în acest fel și Recomandarea Avocatului Poporului din 2022** (aspect menționat mai sus, în prezentul raport). La data vizitei, în evidențele medicale erau înregistrate un număr de 3 cazuri de semne de agresiune, în dreptul cărora erau

consemnate informații referitoare la acestea, precum: anul, luna, ziua și ora examenului medical, datele de identificare ale persoanei private de libertate, descrierea urmelor de violență, proveniența acestora conform afirmațiilor persoanei reținute sau arestate (în cazul de față, heteroagresiuni produse înainte de a intra în Centru), recomandările medicale și dovada transmiterii acestora, în termen legal, către Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgoviște (exista concordanță cu data din fax-uri/email-uri și P-V în care se consemnase prezența leziunilor/mărcilor traumatice).

Membrii echipei MNP au reținut ca **aspect pozitiv** că, persoanele private de libertate primeau îngrijiri medicale în mod corespunzător și li se asigura efectuarea investigațiilor de specialitate, la nevoie. Totodată, promptitudinea exercitării actului medical față de persoanele custodiate/beneficiari, denotă responsabilitate și implicare, atât prin sprijinul factorilor decidenți ai CRAP Dâmbovița, cât și a personalului medical desemnat al CMDTA Târgoviște, incluzând orele suplimentare, precum și a formațiunilor spitalicești pe plan local, colaboratoare în vederea menținerii și chiar a îmbunătățirii stării de sănătate (diagnosticare rapidă și tratament adecvat instituit imediat, impus de situație).

Cu toate acestea, se poate identifica o vulnerabilitate generată de **deficitul de personal medical calificat**, care trebuie să se găsească în relație contractuală cu CASAOPSNAJ privind acordarea de asistență medicală primară.

Existența unui singur medic care avea pe lista de capitație și cadre ale M.A.I., dar și persoane private de libertate, îl pune pe acesta într-o postură contradictorie/conflict de interese secundare privind statutul practicării activității medicale.

Asistența psihologică

Activitatea psihologică se desfășura potrivit Ordinul Ministerului Afacerilor de Interne (O.M.A.I.) nr. 23/2015 privind activitatea de psihologie, Procedurii PRO-PS-04-IGPR/BPS privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română, Regulamentului din 10 martie 2016 de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate și Dispoziției Inspectorului General al Poliției Române, nr. 48 din data de 27.05.2019.

Activitatea presupunea acordarea asistenței psihologice primare persoanelor reținute sau arestate preventiv și asigurarea suportului psihologic în vederea adaptării la mediul de

arest/detențiune, prin identificarea și ameliorarea stărilor disfuncționale atunci când acestea erau semnalate.

Potrivit Procedurii, asistența psihologică se acorda la solicitarea personalului Centrului și la solicitarea persoanelor private de libertate. Psihologii dețineau *Registrul de evidență a actelor profesionale*, numerotat și înregistrat la secretariatul unității, în care consemnau asistența psihologică acordată.

Activitatea de asistență psihologică era asigurată de un ofițer psiholog, angajat la I.P.J. Dâmbovița și de un ofițer psiholog din cadrul Centrului de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog (C.P.E.C.A.) Dâmbovița.

Persoanele consumatoare/foste consumatoare de droguri puteau beneficia, în mod gratuit și confidențial, de serviciile de asistență psihologică, dacă solicitau acest lucru, în următoarele cazuri:

- din proprie inițiativă, în cazul consumatorilor sau aparținătorilor/părinții pentru persoanele minore,
- din proprie inițiativă, prin intermediul medicului care efectua vizita medicală (în cazul foștilor consumatori de droguri, care identifică o problemă pe acest palier),
- la solicitarea unei instituții (spre ex., Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism/ D.I.I.C.O.T - prin ordonanță a procurorului) sau trimiși de Serviciul de Probațiune - Decizie privind executarea obligației de a participa la ședințele de consiliere psihologică).

De la începutul anului 2024, până la data vizitei, ofițerul psiholog din cadrul C.P.E.C.A. Dâmbovița a primit 3 solicitări de evaluare/consiliere psihologică, prin intermediul Centrului Medical Județean Dâmbovița și 12 solicitări din partea persoanelor aflate în custodia C.R.A.P. Dâmbovița. Astfel, au fost efectuate un număr de 10 evaluări psihologice pentru 10 persoane private de libertate din cele 12 solicitări inițiale (o persoană a refuzat evaluarea, iar alta era deja beneficiar al C.P.E.C.A. Dâmbovița). În urma evaluărilor realizate s-a identificat nevoia de program de consiliere psihologică. Cu cele 10 persoane private de libertate a fost semnat „*Acordul de includere în program de asistență medicală, psihologică și socială*”. De asemenea, pentru 6 persoane private de libertate au fost realizate activități de informare cu privire la aspectele legislative legate de consumul de droguri, pentru 8 persoane au fost realizate ședințe de

management de caz, iar alte 2 persoane au beneficiat de consiliere psihologică, activitate de care pot beneficia și la ieșirea din arest, la sediul C.P.E.C.A.

Evidența persoanelor private de libertate care beneficiază de activitatea de asistență psihologică se realizează conform unei proceduri interne la nivelul C.P.E.C.A., respectiv prin înscrierea în *Registrul de evidență a solicitărilor de consultații și servicii medicale de la nivelul C.R.A.P.*

Ofițerul psiholog din cadrul I.P.J. Dâmbovița a susținut, de la începutul anului 2024, până la data vizitei, 9 ședințe de asistență psihologică în care au fost asistate psihologic 5 persoane private de libertate, din care 3 erau minore. Ședințele de asistență psihologică erau consemnate în *Registrul de evidență a actelor profesionale*, în secțiunea destinată activităților adresate persoanelor private de libertate, iar la nivelul C.R.A.P., în *Registrul de evidență a solicitărilor de consultații și servicii medicale*.

Între I.P.J. și C.P.E.C.A. din județul Dâmbovița există colaborare în ceea ce privește acordarea asistenței psihologice persoanelor private de libertate și aflate în custodia C.R.A.P. Dâmbovița.

Accesul la serviciile de asistență psihologică era adus la cunoștință de către personalul C.R.A.P., însă din discuțiile purtate de membrii echipei MNP cu **persoanele private de libertate** a reieșit că, **unele dintre acestea nu știau că puteau beneficia de servicii de asistență psihologică, situație des întâlnită de MNP și în alte centre de reținere și arestare preventivă.**

Față de acest aspect, membrii echipei MNP apreciază că, în ceea ce privește activitatea de asistență psihologică, o modalitate de eficientizare a accesului la serviciile psihologice la nivelul **tuturor** centrelor de reținere și arestare preventivă, ar putea fi **crearea, de către instituțiile abilitate (M.A.I, prin unitățile din subordine – Direcția Medicală, I.G.P.R., Agenția Națională Antidrog etc.) a unui instrument standardizat, unic, de tipul interviului structurat**, aplicat de medic la vizita medicală, în care să se menționeze și faptul că persoana reținută/arestată a fost informată în legătură cu posibilitatea de a beneficia de asistență psihologică, alături de alte câteva întrebări referitoare la consumul și la istoricul consumului de alcool, substanțe stupefiante, etc., cu accent pe ultima lună și care, la final, va fi datat și semnat de persoana interviuată.

Membrii echipei MNP consideră că introducerea unui instrument (chestionar) standardizat ar reprezenta, practic, aplicarea prevederilor Legii nr.143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, republicată (art.1, lit. i, j, k, l, m, q).

În plus, s-ar uniformiza accesul la informații și serviciile de specialitate disponibile la nivel național / local, printr-un instrument standardizat, de tipul ghidului de interviu, structurat prin întrebări simple, dar elocvente. Prin aplicarea chestionarului (interviu standardizat) **se va asigura informarea persoanelor private de libertate despre posibilitatea de a beneficia de asistență psihologică.**

Astfel, având informații despre posibile afecțiuni medicale (psihiatrice), respectiv dependență de alcool sau substanțe, se poate preveni o posibilă decompensare / sevraj cu efecte și situații problematice atât pentru persoana în cauză, cât și pentru personalul angajat.

Referitor la respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor private de libertate privind informarea unui terț cu privire la reținerea/arestarea acestora, accesul la avocat și accesul la medic

Din discuțiile purtate cu șeful centrului, cu personalul angajat și cu persoanele private de libertate, coroborate cu examinarea aleatorie a dosarelor individuale ale persoanelor custodiate de Centru, membrii echipei de vizitare au reținut că: la primirea în centru, imediat după introducerea persoanei private de libertate în centru, șeful de schimb aducea la cunoștința acesteia, *sub semnătură*, posibilitatea de a informa personal sau de a solicita administrației centrului să informeze un membru al familiei sau o altă persoană desemnată de către aceasta, despre locul unde este deținută, drepturile, obligațiile și interdicțiile, recompensele care pot fi acordate, abaterile și sancțiunile disciplinare care se pot aplica, precum și modalitățile de exercitare a drepturilor. Astfel, la dosarele individuale analizate existau procese verbale semnate de persoanele custodiate – procesul verbal fiind dovada confirmării comunicării locului de deținere și aducerii la cunoștință a drepturilor, obligațiilor, interdicțiilor, sancțiunilor etc. persoanelor custodiate.

Având în vedere toate aceste aspecte, echipa MNP a reținut că **la CRAP Dâmbovița erau respectate drepturile fundamentale ale persoanei private de libertate** privind informarea unui terț cu privire la reținere/arestare sa, accesul la un avocat și accesul la un medic, toate persoanele intervievate, custodiate de unitatea în cauză, confirmând acest aspect în timpul discuțiilor purtate

cu acestea. În acest fel, erau respectate și dispozițiile naționale, cât și cele internaționale, cum ar fi cele prevăzute de Regula 40 din Normele CPT, Capitolul *Custodia poliției* – referitoare la dreptul de acces la un avocat și la un medic, precum și dreptul pentru persoanele implicate de a putea informa un apropiat sau un terț despre deținerea lor.

Alte aspecte

Referitor la drepturile persoanelor private de libertate la plimbare și odihnă, legătura cu familia, convorbiri telefonice, cumpărături, corespondență, vizite și pachete, acces la bibliotecă sau asistență medicală, acestea erau respectate, conform prevederilor legale. Curtea de plimbare amplasată în exteriorul Centrului, avea o suprafață de aproximativ 48 mp, era supravegheată video, era închisă cu o plasă metalică și aproape jumătate din suprafața acesteia avea acoperiș de protecție împotriva condițiilor meteo nefavorabile. Însă, membrii echipei MNP au observat că **scaunele de la Curtea de plimbare erau foarte uzate, aproape inutilizabile și insuficiente ca număr (2 scaune).**

Referitor la posibilitatea de a formula plângeri, persoanele private de libertate erau informate încă de la primirea în Centru despre acest drept, pe bază de proces verbal, sub semnătură.

Referitor la supravegherea persoanelor custodiate, aceasta se efectua direct prin vizetele de la ușile camerelor de cazare, cât și video în spațiile comune în care se desfășurau activități cu persoanele private de libertate (holurile de acces, curtea de plimbare etc.), acestea fiind monitorizate de la camera șefului de tură.

Referitor la programe și activități educative, de asistență psihologică și asistență socială, persoanele private de libertate aveau acces la bibliotecă. Persoanele private de libertate beneficiau din oficiu sau la cerere, pe bază de consimțământ, de asistență psihologică, asigurată cu specialiștii psihologi ai unității. **Minorului** i se acorda asistența psihologică din oficiu, la introducerea în centru sau atunci când acesta solicita, cât și la recomandarea medicului sau la sesizarea șefului centrului.

Referitor la durata de ședere în arest, analizarea documentelor puse la dispoziția echipei de vizită de către conducerea unității de poliție (spre pildă, *dosarele individuale ale persoanelor custodiate* la momentul vizitei, *Registrul evidență a scoaterilor din centru ș.a.*) a relevat că **perioada cea mai lungă de ședere în arest a unei persoane private de libertate era de**

aproximativ 3 luni. Conform Codului de procedură penală, durata de ședere în arest, în faza de urmărire penală, poate fi de maxim 6 luni.

Referitor la dosarele individuale ale persoanelor private de libertate, din verificarea aleatorie a unor dosare, echipa MNP a reținut că documentele constitutive erau întocmite corespunzător și îndeplineau legalitatea măsurilor preventive luate de către instanțele de judecată împotriva acestora.

Referitor la utilizarea mijloacelor de imobilizare, din studierea documentelor puse la dispoziția echipei MNP de către conducerea Centrului (spre ex., *Registrul de evidență privind utilizarea mijloacelor de imobilizare*), precum și din discuțiile purtate cu reprezentanții unității vizitate și cu persoanele custodiate de Centru la data vizitei, a reieșit că la nivelul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Dâmbovița nu a fost folosită forța în niciun caz de la începutul anului 2024, până la data vizitei și nu au fost înregistrate plângeri ale persoanelor private de libertate referitoare la condițiile de arest sau încălcarea drepturilor.

Referitor la registre și alte documente de evidență, verificarea acestora s-a concentrat doar pe eventuale neconcordanțe sau pe lipsa de informații în rubrici. Nu au fost identificate astfel de situații.

Referitor la hrana persoanelor private de libertate, aceasta era asigurată de Penitenciarul Găești, în baza unei Convenții. Pentru fiecare persoană erau asigurate trei mese pe zi, în camera de cazare (unde exista mobilier adecvat pentru servirea mesei – masă și scaune).

Aspecte rezultate din întrevederile avute cu persoanele private de libertate

La momentul efectuării vizitei unele persoane custodiate erau la organele de cercetare penală, la audieri.

Majoritatea persoanele private de libertate intervievate au menționat că la introducerea în arest le-au fost prezentate drepturile și le sunt respectate drepturile legale (asistența juridică, asistența medicală, dreptul la convorbiri telefonice, la petiționare și corespondență, la plimbarea zilnică, de a primi vizite, de a primi bunuri și de a efectua cumpărături etc.). Câteva persoane au menționat că nu erau mulțumite de: condițiile de igienă din Centru; materialele pentru igiena personală și colectivă erau insuficiente; lenjeria uneori nu era curată și lumina naturală insuficientă, iar cea artificială, obositoare și foarte puternică (inclusiv, pe timpul nopții). La finalul vizitei, problemele sesizate de persoanele

arestate au fost aduse la cunoștința conducerii Centrului, care a precizat că se vor lua măsuri pentru remediarea celor sesizate.

Majoritatea persoanelor private de libertate intervievate au precizat că *”sunt tratate bine de către personalul angajat”* și că au o relație bună (pozitivă) cu cadrele, declarând că nu au formulat plângeri împotriva personalului angajat și că nu au avut loc agresiuni între acestea și personalul angajat.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/199 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului**

RECOMANDĂ

conducerii Ministerului Afacerilor Interne

să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Identificarea unor locații (supraterane) în care să funcționeze centrele de reținere și arestare preventivă care sunt amplasate la demisolul clădirilor, care să corespundă standardelor europene sub aspectul suprafeței, volumului, ventilației și care să nu fie situate la demisolul/subsolul vreunei clădiri, având în vedere deficiențele identificate din această cauză: lipsă lumină naturală, lipsă aer, lipsa cel puțin a unei camere amenajată pentru persoanele cu dizabilități, precum și lipsa căilor de acces pentru acestea.

2. analizarea și dispunerea măsurilor legale pentru crearea, de către unitățile din subordinea M.A.I – Direcția Medicală, Inspectoratul General al Poliției Române (I.G.P.R), Agenția Națională Antidrog (A.N.A) etc. a unui instrument standardizat, unic, de tipul interviului structurat, aplicat de medic la vizita medicală, în care să se menționeze și faptul că persoana reținută/arestată a fost informată în legătură cu posibilitatea de a beneficia de asistență psihologică, alături de alte câteva întrebări referitoare la consumul și la istoricul consumului de alcool, substanțe stupefiante, etc., cu accent pe ultima lună și care, la final, va fi datat și semnat de persoana intervievată.

RECOMANDĂ

conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Dâmbovița

să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Montarea unui aparat de aer condiționat în cabinetul medical, precum și igienizarea și crearea unui spațiu adecvat desfășurării actului medical în condiții minime de confort și siguranță pentru beneficiar, dar și pentru personalul medical.

2. Reevaluarea organigramei și, în funcție de buget, demersuri pentru ocuparea posturilor vacante în Centru (de ex., agent de poliție), ținând cont de volumul mare de activități, misiuni și complexitatea acestora, raportat la numărul personalului angajat, inclusiv și în celelalte departamente pentru optimizarea funcționalității și împiedicarea apariției fenomenului de burn-out, prin suprasolicitarea personalului medical existent, prin efectuarea de ore suplimentare sau a situațiilor privind conflictul secundar de interese.

3. Asigurarea unui medic înlocuitor pentru crearea posibilității ca cel existent să poată beneficia de concediul de odihnă pe anul în curs.

4. Pentru a facilita evacuarea medicală, sau a unei alte situații de urgență (spre exemplu, incendiu), sau cazarea unei persoane cu dizabilitate locomotorie este necesară identificarea unei soluții tehnice privind accesul spre spațiile de detenție (spre pildă, montarea unei platforme).

5. Igienizarea aparatelor de aer condiționat, ținând cont că se apropie sezonul cald; remedierea de urgență a paturilor care au probleme cu fixarea (spre ex., în Camerele 9, 10 etc.), precum și identificarea unei soluții adecvate pentru iluminatul artificial.

6. Înlocuirea scaunelor uzate de la Curtea de plimbare, cu unele noi și suplimentarea numărului de scaune, ținând cont că la data vizitei erau doar două.

București, 22 aprilie 2024

